

TA'LIM JARAYONIDA MOBIL DASTURIY VOSITALARDAN
FOYDALANISHNING IJOBIY TOMONLARI

Jamolova Shahlo Qobilovna

Buxoro davlat pedagogika instituti,

Sadullayev Shoxruxjon Valijon o'g'li

Buxoro davlat pedagogika instituti talaba

Annotatsiya: Ushbu maqolada mobil ilovalar haqida umumiy ma'lumot, mobil dasturlar turlari, mobil ilovalarni ta'lim jarayoniga tadbiiq etish, turli mobil vositalarda ilovalarni o'rnatish shakllari, ta'lim jarayoniga tadbiiq etishning o'ziga xos ijobiy tomonlari haqida bayon qilingan.

Tayanch tushunchalar: mobil vosita, mobil ilova, mobil dastur, fizika, mobil sayt, gibrir dastur, mahalliy dastur.

Mamlakatimizda olib borilayotgan islohotlar samarasini yanada oshirish, davlat va jamiyatning har tomonlama va jadal rivojlanishi uchun shart-sharoitlar yaratish, modernizatsiya qilish hamda hayotning barcha sohalari, jumladan, ta'lim tizimini rivojlantirish, ta'lim muassasalarining moddiy texnik bazasini mustahkamlash, pedagog kadrlar tayyorlashtizimini takomillashtirish, zamonaviy o'quv laboratoriya tashkil etish bo'yicha keng ko'lamli ishlar amalga oshirilmoqda. Ta'lim tizimi oldidagi ustuvor vazifalardan biri ta'lim jarayonini mobillashtirish orqali ta'lim sifatini tubdan yaxshilash.

Umumiy o'rta ta'lim maktablarda fanlarni, xususan fizika o'quv predmetini o'qitish jarayonida mobil ilovalardan foydalanishni takomillashtirish ta'lim sifatini oshishiga va qolaversa hozirgi rivojlangan zamonda foydalanuvchi (o'quvchi) ning mobil vositalardan foydalanish savodxonligini oshirishga xizmat qiladi.

So'nggi yillarda zamonaviy texnologiyalar dunyosi juda jadal rivojlanmoqda. Bugungi kunda har kim odatdagidan tashqari shaxsiy kompyuter, smartfon, planshet, mp3 pleer va boshqalar kabi turli gadjetlari to'plamiga ega.

Uydagi kompyuter yoki noutbuk juda qulay narsalar emas, chunki ularni ko'chirish juda ko'p vaqt talab qiladigan jarayondir. Odamlarning hayotini osonlashtirish uchun "aqlli" deb nomlangan telefonlar, smartfonlar, va boshqa ko'plab mobil qurilmalar yaratildi.

Mobil ilovalar (mobil ilovalar sifatida ham tanilgan) - smartfon va planshetlar kabi mobil qurilmalar uchun ishlab chiqilgan dasturiy ta'minot. Ular mobil qurilmalarni funksiyali va qiziqarli miniatura kuchlariga aylantiradi. Ba'zi qurilmalar ishlab chiqaruvchilarning ayrim uyali ilovalari yoki ular bilan bog'langan uyali aloqa

provayderlari (masalan Verizon, AT & T, T-Mobile va boshqalar) bilan oldindan o'rnatilgan bo'ladi, lekin ko'plab ilovalar qurilmaga xos ilova orqali mavjud qismlar.

Mobil ilova-bu ma'lum platformada o'rnatilgan va ma'lum funksiyalarga ega bo'lgan planshetlar va smartfonlar uchun ishlab chiqilgan dastur. Oddiy qilib aytganda, u muayyan harakatlarni amalga oshiradi va ma'lum bir qator masalalrni hal qiladi.

Mobil dasturlarning asosan uchta turi mavjud:

1. mobil sayt
2. gibrit dastur
3. mahalliy dastur

Saytning mobil versiyasi-bu asosiy sahifalarning nusxalari bo'lgan, lekin mobil qurilmalarning kichik, nisbatan ish stoli ekranlarida namoyish qilish uchun moslashtirilgan alohida sahifalar yoki qayta ishlangan asosiy sayt, ularning joylashuvi tezkor tartib avtomatik ravishda ekran o'lchamiga qarab namoyish uslubini o'zgartiradi. Biroq, quyida muhokama qilinganidek, veb-saytni mobil telefonlarga yaxshi moslashtirish, uning tarkibidagi barcha narsalarni kichik ekranga joylashtirish degani emas.

Gibrit dastur nima-aslida, bu mobil sayt va mahalliy dastur orasidagi narsadir. Bunday dasturlar mobil qurilmalarining texnik vositalariga kirish imkoniyati cheklangan.

Mahalliy dastur-eng ko'p vaqt talab qiladi, ammo har bir narsa har bir mobil operatsion tizim uchun uchun ko'proq mos keladi. Ishlab chiqish har bir platforma (Windows Phone, IOS, Android) uchun alohida amalga oshiriladi. Bu juda qiyin va boshqa dastur turlariga qaraganda mablag' sarfi kata. Afzalliklari ham mavjud internet aloqa sifatida qat'iy nazar har qanday joyda ishlaydi, tezkor va to'g'ri, mobil qurilmaning quvvatini va xotirasini tejash.

Mobil ilovani rivojlantirishning ijobiy tomonlari:

1. Mobil ilovadan foydalanishni boshlash uchun uni o'rnatishingiz kerak. Saytdan foydalanish uchun uchun faqat havolaga o'ting. Agar siz saytga va dasturga havolalar bilan QR-kodlarni joylashtirgan bo'lsangiz, u holda har doim saytga mobil ilovaning o'rnatilishidan ko'ra ko'proq tashrif buyurishlar bo'ladi.

2. Foydalanuvchi tomonida yo'l qoyilgan kamchiliklar darhol aniqlanadi.

3. Tezkor yangilanishlar.

4. Mobil ilovani saqlash xarajatlari odatda yuqori bo'lmaydi.

5. Mobil ilova foydalanuvchining barcha ma'lumotlarini eslab qolish va uning ehtiyojlariga qarab interfeysni o'zgartirish qobiliyatiga ega. Agar foydalanuvchi ba'zi ma'lumotlarni kiritga bo'lsa masalan ism, familiya, manzil, unda u ushbu manzilni qayta kiritishga hojat qolmaydi. Hatto turli xilqurilmalar bulutli sinxronizatsiya yoqilganda, u har doim shaxsiy ma'lumotlar bilan to'ldirilgan dasturlarni ko'radi.

Mobil ilovada interfeysning sifati navigatsiyaga ham ta'sir qiladi. Har qanday mobil telefon operatsion tizim dasturlarda ish ekranlari o'rtasida almashish uchun o'z mantig'iga ega. Androidda bu "orqaga" tugmasi IOSda bu ekranning chap chetidan siljish.

Yaqinda mobil qurilmalardagi internet juda keng tarqalgan, ammo har doim ham emas. Hatto mobil internet aloqasi bilan ham uning sifati har doim o'rtacha. Shu o'rinda mobil ilovada faoliyat olib biroz noqulayliklarga sabab bo'lishi mumkin.

Mobil ilovani yaratishdan avval mobil bo'shliqni etiborsiz qoldirib bo'lmaydi. Biz avval foydalanuvchi(o'quvchi) bilan ishlashimiz kerak. O'zaro munosabat jarayonida

1. Foydalanuvchi(o'quvchi)ga mobil ilova haqida ma'lumot berish;
2. Foydalanuvchi(o'quvchi)ga mobil ilovaning imkoniyatlarini tushuntirish;
3. Foydalanuvchi(o'quvchi)ga uni yuklab olish va ichiga kirish jarayonini tushuntirish;
4. Foydalanuvchi(o'quvchi)ga mobil ilovadan foydalanishning ijobiy jihatlarini tushuntirish.

Foydalanuvchi murojaatiga ko'ra ixtiyoriy qismdan ixtiyoriy vaqtda foydalanishi mumkin. Yuqoridagi 6-7-8-9-qismlar o'quvchilar salohiyatini, bilim darajasini va qolaversa o'zlashtirilgan bilimlar bazasini mustahkamlashga xizmat qiladi. O'qituvchini ham doimiy ravishda izlanishga, hozirgi zamon talabiga javob bera oladigan shaxs sifatida rivojlanishida mobil ilovaning o'rni ahamiyatli.

Mobil ilovadan ta'lim jarayonining ixtiyoriy shakli(onlayn,/oflayn)da foydalanish mumkin. Ananaviy ta'limda o'qituvchi ta'lim jarayoni bilan birgalikda mobil ilovalarni yuritishi orqali ham katta samaradorlikka erishadi. O'quvchi ananaviy ta'limda dars jarayonida qatnashishi bilan birgalikda mustaqil ravishda takroran darsni o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladi, hamda o'zlashtirilgan bilimlarni mobil ilovada turli sinovlar orqali mustahkamlash imkoniyatiga ega bo'ladi.

Ta'lim jarayonida mobil ilovalarni takomillashtirish orqali o'quvchilarga qo'yilgan kompetensiyalar ham to'laqonli bajariladi. Mobil ilova ixtiyoriy foydalanuvchi(o'qituvchi yoki o'quvchi)ni ham izlanishga, o'z ustida ishlashga da'vat etadi.

Bugungi kunda sir emaski fizika fanidan laboratoriya mashg'ulotlarini bajarish uchun jihozlar yetishmovchiligi bor. Ananaviy dars jarayonida bu biroz noqulayliklariga sabab bo'lishi mumkin. Mobil ilovada esa laboratoriya mashg'ulotlari bajarilgan video darslar joylanadi. Bunda o'quvchi darsni takror-takror ko'rish orqali ham o'z bilimlar bazasini yarata oladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. J.Q. Ergashev, O.O. Ravshanova. Maktabda fizika darslarida axborot - kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish.2021 1-5-b *e-mail: jamshid.ergashev.1989@gmail.com.*
2. Fizika darslarida mobil dasturiy vositalardan foydalanish imkoniyatlari.H.O. Jo'rayev, Sh.Q. Jamolova."Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar".91-95-b.
3. Fizika fanidan laboratoriya mashg'ulotlarini bajarishda mobil dasturiy vositalardan foydalanish (7-sinflar misolida). H.O. Jo'rayev, Sh.Q. Jamolova."Yangi O'zbekistonning zamonaviy liderlari" mavzusidagi ilmiy konfrensiya.92-94-b.
4. O'quvchilarning fizikaga oid kompetensiyalarini rivojlantirishda mobil dasturiy vositalardan foydalanish.H.O. Jo'rayev, Sh.Q. Jamolova."Ilm ham jamiyet"20-22-b.
5. Fizika darslarida mobil dasturiy vositalardan foydalanish.H.O. Jo'rayev, Sh.Q. Jamolova."Tafakkur va talqin " respublika miqyosidagi ilmiy-amaliy konfrensiya.114-120-b.
6. Ergashev, J., & Turatov, H. (2021). Fizika fanidan amaliy mashg'ulotlarni o'tkazishda interaktiv o'qitish usulidan foydalanish. Физико- технологического образование. 106-114-b.